

Rzeszów 11.05.2020r.

Recenzja

Rozprawy doktorskiej magistra Łukasza Kosowskiego

Pt.: Wpływ ćwiczeń kontroli motorycznej mięśni obręczy biodrowej na zmiany parametrów funkcjonalnych i strukturalnych u pacjentów z paluchem koślawym

Promotor: prof. dr hab. Jakub Taradaj

Paluch koślawy jest jedną z najczęściej występujących deformacji w obrębie stopy. Jest to schorzenie, które często kończy się leczeniem chirurgicznym, jednak pomimo wielu metod operacyjnych nie ma wciąż jednej która gwarantowałaby sukces. Istotnym elementem leczenia powinna być fizjoterapia, która często jest pomijana. Doktorant zaznacza, że brak jest rzetelnych badań naukowych przedstawiających wpływ terapii kontroli motorycznej obręczy biodrowej na zmiany funkcjonalne i strukturalne. Problem braku skutecznych programów rehabilitacji dotyczy jednak całej terapii. Zatem trudno nie zgodzić się z doktorantem, że należy takie badania prowadzić.

Przedstawiona rozprawa doktorska liczy 165 stron, w tym 93 ryciny, 62 tabele i 70 pozycji piśmiennictwa. Układ pracy jest prawidłowy, typowy dla pracy oryginalnej: Wstęp, Cel pracy oraz pytania i hipotezy badawcze, Materiał i Metody, Wyniki badań, Dyskusja, Wnioski, Bibliografia, Spis rycin, Spis tabel oraz Streszczenie w języku polskim i angielskim.

W pierwszej części wstępu doktorant opisuje etiologie palucha koślawego co prawidłowo wprowadza w temat dalszych rozważań. W drugiej części opisano zmiany funkcjonalne kończyny dolnej towarzyszące koślawości palucha. Doktorant pisze... "Dysbalans nerowo-mięśniowy okolicy miednicy prowadzący do braku zdolności utrzymania równowagi jest kluczową przyczyną zaburzenia wzorca chodu oraz postawy statycznej, co niewątpliwie może przekładać się na osobniczo-zmienne sposoby obciążania kończyn dolnych...". Koncepcja ta jest na pewno prawdziwa jednak brak jest uzasadnienia czy w przypadku występujących zmian strukturalnych proponowana terapia jest wystarczająca. Dotyczy to zarówno zmian w obrębie stopy jak i całej kończyny dolnej. Czy według doktoranta nie byłoby korzystniej zacząć od pracy strukturalnej a na jej podłożu zbudować prawidłową funkcję? Należałoby wyjaśnić to zagadnienie. Dalej przytoczono kilka publikacji na temat wykorzystania separatorów. Nie sposób nie zgodzić się z autorem, że jest to bardzo popularny i powszechny sposób leczenia koślawości palucha. Główną przyczyną zapewne jest niski koszt, niska zajętość czasowa pacjenta podczas terapii oraz łatwa dostępność. Jednak czy jest to metoda skuteczna? Czy działa przyczynowo? Przy tak wielu możliwościach terapeutycznych, które mamy w fizjoterapii należałoby się zastanowić czy taki separator jest konieczny.

We wstępie należy opisać metody diagnostyczne lub oceniające stopień zaawansowania omawianej jednostki chorobowej z uwagi na fakt, że na tej podstawie kwalifikowano do badań. W przypadku niniejszej pracy warto napisać kilka słów o skali Menchester którą posługuje się autor oraz wyjaśnić przyjęte w niej stopnie. Może warto posłużyć się zdjęciami rtg na podstawie których włączono pacjentów do próby.

Jako cel badań autor określił ..."zdobycie wiedzy na temat wpływu ćwiczeń kontroli motorycznej mięśni obręczy biodrowej...". Czytając pracę wydaje się, że autor miał ambitniejszy plan niż zdobycie wiedzy dlatego warto określić konkretnie cel pracy np. : Ocena wpływu ćwiczeń kontroli motorycznej mięśni obręczy biodrowej na

..... Autor wykonał badanie pacjenta trzykrotnie więc użycie takiego sformułowania jest zasadne.

W rozdziale Metodologia badań wyczerpująco opisano grupę badaną i kontrolną oraz wykorzystane testy i metody pomiarowe. Autorskie zdjęcia znacznie ułatwiają analizę. Na uwagę zasługuje bardzo czytelny diagram przepływu pacjentów przez badanie (CONSORT) który powinien być obowiązkiem w pracach doktorskich. Brak jednak podrozdziału traktującego o sposobie przeprowadzenia badań który usystematyzowałby przebieg badania i ułatwił czytelnikowi możliwość odwzorowania badań własnych autora. Należy jednak podkreślić i docenić zakres pracy którą autor włożył w przeprowadzenie badań i terapii. Rzadko spotyka się tak wiele testów oraz narzędzi badawczych w jednej pracy. Ponadto należy zauważyć, że każda z osób biorących udział w eksperymencie została przebadana trzykrotnie. Mój szczególny podziw budzi zakończenie terapii przez wszystkich pacjentów, co jest rzadkością w takich eksperymentach.

Wyniki badań przedstawione są w jasny i czytelny sposób. Pomimo dużej objętości, prostota w formie przedstawienia wyników ułatwia znacznie ich analizę. Wątpliwość budzi wprowadzenie nazwy „grupa placebo” w odniesieniu do grupy kontrolnej. Nie jest to nazwa w pełni prawidłowa ponieważ termin „placebo” odnosi się do procedur obojętnych dla pacjenta. Jednak w grupie tej zastosował doktorant min. terapię z wykorzystaniem separatora, która według przedstawionych we wstępie doniesień naukowych przynosi korzystny efekt terapeutyczny u pacjentów z paluchem koślawym. Zatem terapia ta jest obojętna czy korzystna według doktoranta? Czy nie byłoby korzystniej zostać przy terminie „grupa kontrolna” aby nie budzić niepotrzebnych wątpliwości? Ponadto od strony 86 grupa badana liczy 10 osób, podobnie grupa kontrolna. Jednak według diagramu Consort i wcześniejszej analizy grupy te liczyły po 20 osób. Jeśli grupy te pomniejszono i wykonano analizę na podgrupach należałoby wyjaśnić jej cel oraz nowy podział grup. Jeśli są to inne grupy niż te uzyskane w początkowym podziale należałoby zastosować odmienną

nomenklaturę, aby nie wprowadzać czytelnika w błąd (np. grupa badana 2 i grupa kontrolna 2). Jeśli jest to niedopatrzenie recenzenta bardzo proszę o wyjaśnienie.

Dyskusję rozpoczyna obszerne wypunktowanie wartości badań własnych, co niewątpliwie świadczy o wysokiej świadomości własnego warsztatu naukowego. Jednak przyjmując podstawowe standardy pisania prac naukowych w pierwszej kolejności należałoby wyjaśnić wyniki badań własnych oraz porównać je z doniesieniami innych autorów a dopiero w ostatnich akapitach zająć się ograniczeniami i wartością badań własnych oraz prognozami przyszłych badań. W dalszej części Dyskusja prowadzona jest w sposób prawidłowy.

Na podstawie wyników badań własnych sformułowano dwa wnioski. Wnioski te jednak przyjmują formę opisową i dotyczą tylko badań własnych autora. Doktorant jednak podaje wcześniej, że badania były randomizowane a grupa reprezentatywna co daje możliwość uogólnienia tych stwierdzeń w formie wniosków.

W pracy wykorzystano 70 opracowań naukowych. Piśmiennictwo wykorzystane w pracy w znacznej większości anglojęzyczne, cytowane prawidłowo.

Rozprawa pod względem redakcyjnym przygotowana jest bardzo starannie, struktura pracy prawidłowa, rozprawa kompletna.

Podsumowanie

Uwagi przedstawione w recenzji mają jedynie charakter techniczny i wynikają z powierzonej mi roli recenzenta. Należy docenić precyzyjnie przygotowaną i bardzo pracochłonną metodologię oraz rzetelną analizę wyników badań własnych.

Przedstawiona rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Doktorant wykazał się wiedzą teoretyczną w dyscyplinie nauk o kulturze fizycznej oraz posiada umiejętność samodzielnego prowadzenia badań naukowych.

Wobec powyższego stwierdzam, że praca magister Łukasza Kosowskiego „Wpływ ćwiczeń kontroli motorycznej mięśni obręczy biodrowej na zmiany

parametrów funkcjonalnych i strukturalnych u pacjentów z paluchem koślawym” w pełni spełnia kryteria stawiane pracom doktorskim a tym samym spełnia warunki określone w art. 13 ustęp 1. Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki wraz z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 2003 r. Nr. 65, poz.595 z późn. zm).

Zatem zwracam się do Rady Naukowej AWF Katowice o dopuszczenie Pana magistra Łukasza Kosowskiego do dalszych etapów postępowania doktorskiego.

Dr hab. Justyna Drzał-Grabiec, prof. UR